

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Гургана Маринова Маринова,

определена със заповед № 951/13.12.2022 г. на ректора на ВСУ „Черноризец Храбър“ за член на научно жури за защита на дисертационен труд за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ по докторска програма „Наказателно право“, професионално направление 3.6. Право,

относно дисертационния труд **„Медиацията като инструмент на възстановителното правосъдие в Евразийския икономически съюз“** на **Светлана Асилгиреевна Балпеисова** – докторант на самостоятелна подготовка към катедра „Правни науки“ на Варненския свободен университет „Черноризец Храбър“

1. Данни за дисертационния труд и автореферата

Представеният за защита дисертационен труд „Медиацията като инструмент на възстановителното правосъдие в Евразийския икономически съюз“ на Светлана Асилгиреевна Балпеисова“ е в обем от 184 страници и се състои от въведение, две глави, заключение и библиография. В библиографията са включени 142 източника на руски език, включително закони и интернет публикации.

В увода са очертани необходимостта и актуалността на изследването, неговите обект, предмет, цели, задачи, методология.

Глава първа е озаглавена „Теоретичните аспекти на използването на алтернативни методи за решаване на спорове“. В четири самостоятелни раздела са представени: 1) историческото развитие на помирителните процедури на територията на днешния Евразийски икономически съюз

(ЕИС); 2) сравнително-правно изследване на процедурата по медиация в някои западноевропейски държави и държави от ЕИС; 3) особеностите на медиацията като способ за решаване на спорове; 4) различните модели (видове) медиация.

Глава втора е посветена на правната уредба и практиката по прилагане на медиация в държавите от Евразийския икономически съюз: Беларус, Казахстан, Киргистан, Армения и Русия. Най-малко внимание е отделено на медиацията в Армения – само 2 страници. Добре са систематизирани, вкл. в табличен вид, особеностите на медиацията в Беларус. Подробно е разгледано законодателството и практиката в Казахстан. Посочени са някои от законодателните и практическите проблеми пред прилагането на медиацията в Киргистан. В раздела за Русия особено внимание е отделено на: причините за трудното въвеждане на медиацията в страната, статута на медиаторите, социологически данни за познаването на медиацията като способ за решаване на спорове в руското общество.

Всяка от главите завършва с обобщение на изводите, до които достига дисертантката. Основните изводи, както и основните принципи и характеристики на медиацията като способ за решаване на спорове са повторени и в заключението.

По структура и съдържание авторефератът отговаря на установените изисквания; пълно и точно отразява съдържанието на дисертационния труд.

2. Оценка на дисертационния труд и на приносите

Значимостта и ползността на дисертационното изследване се откриват в различни насоки. Приносните моменти се състоят главно в систематизиране и обогатяване на съществуващото знание относно медиацията. По-конкретно приносно значение, особено за обучението по медиация, имат:

- извеждането на основните принципи, на които се основава медиацията като способ за решаване на правни спорове;
- систематизирането на основните характеристики на тази процедура, които я отличават от решаването на спорове от съдилищата;
- посочването на видовете медиация спрямо различни критерии.

За законодателните и правоприлагащи органи в различни държави с приносно значение са:

- представянето на законодателството, уреждащо медиацията, в Беларус, Казахстан, Киргистан, Русия;
- анализът на проблемите при въвеждането и прилагането на медиацията в тези държави.

3. Критични бележки и препоръки

Предвид това, че докторската програма, по която се е обучавала дисертантката и по-която се провежда защитата на дисертационния труд, е „Наказателно право“, считам, че дисертацията само би спечелила, ако бе обърнато по-голямо внимание на медиацията по наказателни дела.

Бих искала да препоръчам и по-голяма прецизност при цитирането. Не е достатъчно даден източник да бъде посочен само в библиографския списък на края на дисертацията. Научната коректност изисква позоваването на използвания източник да бъде направено и на съответното място в дисертационния труд като бележка под линия (такова позоваване считам за нужно, например, на с. 143 и сл. от дисертационния труд с оглед представянето на социологическото проучване, направено в Санкт-Петербург).

Тези бележки по никакъв начин не разколебават положителното ми общо впечатление от дисертационния труд.

4. Заключение

Дисертационният труд „Медиацията като инструмент на възстановителното правосъдие в Евразийския икономически съюз“ на Светлана Асилгиреевна Балпеисова отговаря на основните изисквания на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и съответния правилник на ВСУ. Давам му положителна оценка и предлагам на научното жури да присъди на Светлана Асилгиреевна Балпеисова образователната и научна степен „доктор“.

Януари 2023 г.

Проф. д-р Г. Маринова